

Державний науково-дослідний інститут інформатизації та моделювання економіки

ФОРМУВАННЯ РИНКОВИХ ВІДНОСИН В УКРАЇНІ

**Збірник наукових праць
№9 (232)**

Київ 2020

**Формування ринкових відносин в Україні: Збірник наукових праць
Вип. 9(232). – К., 2020.**

Рекомендовано Вченою радою ДНДІМЕ

Протокол №4 від 15.07.2020 р.

Збірник статей присвячено науковим здобуткам молодих науковців – аспірантів та здобувачів наукових ступенів кандидата та доктора економічних наук. Він охоплює широкий спектр проблем із таких напрямів:

- макроекономічні аспекти сучасної економіки;
- інноваційно–інвестиційна політика;
- економічні проблеми розвитку галузей та видів економічної діяльності;
- розвиток регіональної економіки;
- соціально–трудова проблеми.

Розраховано на науковців і спеціалістів, які займаються питаннями управління економікою та вивчають теорію та практику формування ринкових відносин в Україні.

Відповідно до Наказу Міністерства освіти і науки України від 28 грудня 2019 р. № 1643 даний збірник віднесено до Переліку наукових фахових видань України, в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук, категорія «Б».

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

СТУДІНСЬКА Г.Я., доктор економічних наук (головний науковий редактор)
ХОДЖАЯН А.О доктор економічних наук, професор (заступник наукового редактора)
ПАСІЧНИК Ю.В. доктор економічних наук, професор (заступник наукового редактора)
ЗАХАРІН С.В., доктор економічних наук, с.н.с. (заступник наукового редактора)
АЛЕКСЕЄВ І.В., доктор економічних наук, професор
НЕБОТОВ П.Г., кандидат економічних наук, директор
ВАРНАЛІЙ З.С., доктор економічних наук, професор
ГУЖВА І.Ю., доктор економічних наук
ПИПА В.І., доктор економічних наук, професор
КИЗИМ М.О., доктор економічних наук, професор, член–кор НАНУ
КУЛЬПІНСЬКИЙ С.В., доктор економічних наук, професор
КОРНЄЄВ В.В., доктор економічних наук, професор
КРАСКЕВИЧ В.Є., доктор технічних наук, професор
ЛОПУШНЯК Г.С., доктор економічних наук, професор
СІГАЙОВ А.О., доктор економічних наук, професор
ШОСТАК Л.Б., доктор економічних наук, професор
ГАРБАР Ж.В., доктор економічних наук, доцент, професор
ЧЕРКАШИНА К.Ф., кандидат економічних наук, доцент
ІВАНОВ Є.І., кандидат економічних наук (відповідальний секретар)

МІЖНАРОДНА РЕДАКЦІЙНА РАДА

АГНЕСЦКА ДЗЮБІНСЬКА, доктор філософії, Економічний університет м. Катовіце, Польща, професор кафедри менеджменту підприємства
АДАМ САМБОРСЬКІ, доктор філософії, Економічний університет м. Катовіце Польща, кафедра менеджменту підприємства
АНАТОЛІЙ ЗІНОВІЙОВИЧ КОРОБКІН, доцент, к.е.н, завідувач кафедри економічних і правових дисциплін, ЗО «Білоруський торгово–економічний університет споживчої кооперації», Білорусь, Гомель
ВІРГІНІЯ ЮРЕНІЄНЕ, професор, доктор наук, завідувач кафедри філософії та культурології, Каунаський факультет, Вільнюський університет, Литва
ГОРБОВИЙ АРТУР ЮЛІАНОВИЧ, професор, доктор технічних наук, Словацька Академія аграрних наук, член відділення економіки та менеджменту, (Словацька республіка)
ДІАНА СПУЛБЕР, доктор філософії, Університет Генуї, асистент професора кафедри філософії суспільств, м. Генуя (Італія)
ІВАН ТЕНЕВ ДМИТРОВ, професор, доктор економічних наук, Університет «проф. д–р Асен Златаров», завідувач кафедри економіки і управління, м. Бургас (Болгарія)
МІТАР ЛУТОВАЦ, професор, доктор технічних наук, Університет Уніон ім. Миколи Тесла, факультет індустріального управління, завідувач кафедри технологій, м. Белград (Сербія)
ЮРАЙ СІПКО, професор, доктор економічних наук, Словацька Академія наук, директор інституту економічних досліджень, м. Братислава (Словацька республіка)
СОФІЯ ВИШКОВСЬКА, професор, доктор наук, зав. кафедри організації і управління (факультет управління) Технологічно–природничий університет ім. Яна і Єнджея Снядецьких у Бидгощі, Бидгощ, Польща
СТЕФАН ДИРКА, доктор економічних наук, професор, Вища економічна школа, м. Катовіце, Польща, професор кафедри менеджменту і маркетингу. Міжнародний акредитованого Міністерства науки і освіти Республіки Казахстан
ТОМАШ БЕРНАТ, професор, доктор наук, завідувач кафедри мікроекономіки, факультет економіки і менеджменту, Щецинський університет, Польща

Друковане періодичне видання «Формування ринкових відносин в Україні»

внесене в міжнародну базу даних періодичних видань:

ISSN 2522–1620

Key title: Formuvannâ rînkovîh vidnosin v Ukraïni

Abbreviated key title: Form. rînkovîh vidnosin Ukr.

Індексування і реферування: Україніка Наукова, Джерело, Наукова електронна бібліотека eLIBRARY.ru

Міжнародні інформаційні та наукометричні бази даних: Російський індекс наукового цитування (РИНЦ), CyberLeninka, Google Scholar, Index Copernicus International (ICI), Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського.

Формування ринкових відносин в Україні, 2020. Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації Серія КВ 22545–12445ГПР від 20.02.2017 року

© Державний науково–дослідний інститут інформатизації та моделювання економіки, 2020

Under. total ed. N.A. Lisitsyna. – 2nd edition revised idop. – Minsk: Vysh. shk., 1990. — 446 p.

5. Astapova G.V. Organizational and economic mechanism of corporate governance in modern conditions of reforming the Ukrainian economy / Astapova G.V., Astapova E. A., Loiko D.P. – Donetsk: DIEHP, 2001. — 279 p.

6. Kulman A. Economic mechanisms: Per. with French – M.: Progress, 1999. – 180 p.

7. Law of Ukraine «On Innovation». (Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy, 2002, № 36, p.266). [Electronic resource]. – Access mode: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15/ed20121205>

8. Innovative Ukraine 2020: national report / For the general. ed. V.M. Geetsya and others; NAS of Ukraine. K., 2015. 336 p.

9. Khimenko O.A., Egorov I.Y. Some aspects of management decision in innovative activity of business entity. / O.A. Khimenko, I. Yu. Egorov. // Science, technology, innovation. № 3. – 2019. – p. 29–41. [Electronic resource]. Access mode: <https://doi.org/10.35668/2520-6524-2019-3-04>.

Дані про авторів

Шабранська Наталія Ігорівна,

к.е.н., с.н.с., ДНУ «Український інститут науково-технічної експертизи та інформації»,

e-mail: tasha.stanker@gmail.com

ORCID: 0000-0001-7731-281X

Щукін Борис Миколайович,

к.е.н., с.н.с., Державний науково-дослідний інститут інформатизації та моделювання економіки Міністерства економічного розвитку і торгівлі України
e-mail: boris.schukin@gmail.com

Данные об авторах

Шабранская Наталья Игоревна,

к.э.н., с.н.с. ГНУ «Украинский институт научно-технической экспертизы и информации

e-mail: tasha.stanker@gmail.com

ORCID: 0000-0001-7731-281X

Щукин Борис Николаевич,

к.э.н., с.н.с., Государственный научно-исследовательский институт информатизации и моделирования экономики Министерство экономического развития и торговли Украины

e-mail: boris.schukin@gmail.com

Data about the authors

Natalia Shabranskay,

PhD in Economics, Senior Researcher of State Institution «Ukrainian Institute of Scientific and Technical Expertise and Information

e-mail: tasha.stanker@gmail.com

ORCID: 0000-0001-7731-281X

Boris Schukin,

Ph.D., State Research Institute of Informatization and Modeling of the Economy Ministry of Economic Development and Trade of Ukraine.

e-mail: boris.schukin@gmail.com

УДК 332.133.6

ГАРБАР Ж.В.

ГАРБАР В.А.

Індустріальні парки як інструмент регіонального розвитку

Предметом дослідження є теоретичні засади створення та розвитку індустріальних парків в Україні.

Метою дослідження є теоретичне обґрунтування сутності індустріальних парків та їх ролі в забезпеченні розвитку регіональної економіки.

Методи дослідження. У роботі використані діалектичний метод наукового пізнання, аналіз, метод порівняння та узагальнення даних.

Результати роботи. У статті з'ясовано сутність та основні вимоги щодо створення індустріальних парків, визначено правові засади їх функціонування. Проаналізовано податкові інструменти підтримки розвитку індустріальних парків в країнах світу. Розглянуто стан фінансування індустріальних парків в Україні. Встановлено, що в Україні розроблено доволі широку інституційну основу для створення і функціонування індустріальних парків, а також задекларовано систему інструментів державної підтримки та стимулювання розвитку індустріальних парків. З'ясовано, що більшість існуючих проектних пропозицій та розроблених концептів індустріальних парків в Україні є нереалізованими, а розвиток мережі індустріальних парків є більш декларативним, а не ефективним інструментом

впливу на соціально–економічний розвиток регіонів, підвищення їх конкурентоспроможності. Встановлено, що очікувані результати функціонування індустріальних парків в м. Вінниці істотно впливають як на локальний рівень, так і на розвиток регіону загалом. Окреслено позитивні фінансово–економічні, соціальні та містобудівні ефекти функціонування індустріальних парків у м. Вінниці для економіки регіону. Визначено проблеми, які супроводжують створення індустріальних парків в Україні. Доведено, що розвиток індустріальних парків є ефективним інструментом залучення інвестицій, що дає можливість поліпшити інвестиційний імідж міста, підвищити конкурентоспроможність території, дає поштовх до розвитку сучасної виробничої та ринкової інфраструктури.

Галузь застосування. Інноваційний менеджмент, регіональна економіка, економічна політика держави.

Висновки. Результати проведеного дослідження дають змогу стверджувати, що розбудова індустріальних парків створює можливість розкрити на повну силу інвестиційний потенціал регіонів. В першу чергу, індустріальний парк концентрує промислове виробництво поза межами історичного центру міста та житлових масивів. Створюються умови для високотехнологічного виробництва і випуску продукції з високою доданою вартістю, об'єднання виробництва в кластери, що дає поштовх для розвитку SMART–спеціалізації регіону. Для держави і місцевих громад індустріальні парки забезпечують соціально–економічний розвиток відповідних територій.

Ключові слова: індустріальний парк, інвестор, керуюча компанія, інвестиції, регіон.

ГАРБАР Ж.В.
ГАРБАР В.А.

Индустриальные парки как инструмент регионального развития

Предметом исследования являются теоретические основы создания и развития индустриальных парков в Украине.

Целью исследования является теоретическое обоснование сущности индустриальных парков и их роли в обеспечении развития региональной экономики.

Методы исследования. В работе использованы диалектический метод научного познания, анализ, метод сравнения и обобщения данных.

Результаты работы. В статье выяснены сущность и основные требования по созданию индустриальных парков, определены правовые основы их функционирования. Проанализированы налоговые инструменты поддержки развития индустриальных парков в странах мира. Рассмотрено состояние финансирования индустриальных парков в Украине. Установлено, что в Украине разработана достаточно широкая институциональная основа для создания и функционирования индустриальных парков, а также задекларирована система инструментов государственной поддержки и стимулирования развития индустриальных парков. Выяснено, что большинство существующих проектных предложений и разработанных концептов индустриальных парков в Украине нереализованы, а развитие сети индустриальных парков является более декларативным, а не эффективным инструментом влияния на социально–экономическое развитие регионов, повышение их конкурентоспособности. Установлено, что ожидаемые результаты функционирования индустриальных парков в г. Виннице существенно влияют как на локальный уровень, так и на развитие региона в целом. Определены положительные финансово–экономические, социальные и градостроительные эффекты функционирования индустриальных парков в г. Виннице для экономики региона. Определены проблемы, которые сопровождают создание индустриальных парков в Украине. Доказано, что развитие индустриальных парков является эффективным инструментом привлечения инвестиций, что позволяет улучшить инвестиционный имидж города, повысить конкурентоспособность территорий, дает толчок к развитию современной производственной и рыночной инфраструктуры.

Область применения. Инновационный менеджмент, региональная экономика, экономическая политика государства.

Висновки. Результати проведеного дослідження дозволяють утверджувати, що розвиток промислових парків створює можливість розкрити в повну силу інвестиційний потенціал регіонів. В першу чергу, промисловий парк концентрує промислове виробництво за межами історичного центру міста та житлових масивів. Створюються умови для високотехнологічного виробництва та випуску продукції з високою доданою вартістю, об'єднання виробництва в кластери, що дає толчок для розвитку SMART–спеціалізації регіону. Для держави та місцевих громад промислові парки забезпечують соціально–економічне розвиток відповідних територій.

Ключові слова: промисловий парк, інвестор, управляюча компанія, інвестиції, регіон.

HARBAR ZH.V.
HARBAR V.A.

Industrial parks as a tool of regional development

The subject of research is the theoretical foundations of the creation and development of industrial parks in Ukraine.

The purpose of the study is to theoretically substantiate the essence of industrial parks and their role in ensuring the development of the regional economy.

Research methods. The dialectical method of scientific cognition, analysis, method of comparison and generalization of data are used in the work.

Results of work. The article clarifies the essence and basic requirements for the creation of industrial parks, defines the legal basis for their operation. Tax instruments to support the development of industrial parks in the world are analyzed. The state of financing of industrial parks in Ukraine is considered. It is established that Ukraine has developed a fairly broad institutional framework for the creation and operation of industrial parks, as well as declared a system of tools for state support and stimulate the development of industrial parks. It was found that most of the existing project proposals and developed concepts of industrial parks in Ukraine are unrealized, and the development of a network of industrial parks is a more declarative rather than effective tool to influence the socio–economic development of regions, increase their competitiveness. It is established that the expected results of the functioning of industrial parks in Vinnytsia significantly affect both the local level and the development of the region as a whole. The positive financial and economic, social and town–planning effects of the functioning of industrial parks in Vinnytsia for the economy of the region are outlined. The problems that accompany the creation of industrial parks in Ukraine have been identified. It is proved that the development of industrial parks is an effective tool for attracting investment, which allows to improve the investment image of the city, increase the competitiveness of the territories, gives impetus to the development of modern production and market infrastructure.

Field of application. Innovation management, regional economy, economic policy of the state.

Conclusions. The results of the study allow us to state that the development of industrial parks creates an opportunity to fully unleash the investment potential of the regions. First of all, the industrial park concentrates industrial production outside the historic city center and residential areas. Conditions are being created for high–tech production and production of high value–added products, merging production into clusters, which gives impetus to the development of SMART–specialization in the region. For the state and local communities, industrial parks provide socio–economic development of the respective territories.

Key words: industrial park, investor, management company, investments, region.

Постановка проблеми. Україна має передумови для подальшого зростання інвестицій у виробничу сферу і, відповідно, зростання промислового виробництва: зручне розташування на перетині морських і сухопутних транспортних шляхів, зона вільної тор–

гівлі з ЄС, Канадою та іншими країнами, дешева, але кваліфікована робоча сила, конкурентні виробничі витрати і податкове навантаження, низька конкуренція на локальному ринку, девальвація національної валюти, дерегуляція економіки.

Зацікавленість інвесторів простежується до західних і центральних регіонів країни, споконвічно промисловий схід України через військові дії втратив свою інвестиційну привабливість. Перспектива українських індустріальних парків – в якісному розвитку вже створеної мережі, наповненні її учасниками, налагодженні механізмів логістики, співпраці з іноземними партнерами та державними органами, наданні високотехнологічних робочих місць, розвитку інфраструктури тощо.

У разі запровадження інвестиційних стимулів і гарантій перспективи індустріальних парків є дуже серйозними. Індустріальні парки можуть стати одним з головних інструментів економічного розвитку територіальних громад і країни в цілому. Завдяки індустріальним паркам з готовою інфраструктурою та податковим стимулам Україна може збільшити приплив інвестицій на 1–2 млрд. дол. на рік, а це дасть понад 4% річного приросту ВВП.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Наукові дослідження особливостей функціонування індустріальних парків в Україні та світі здійснювались низкою вітчизняних вчених, серед яких слід виділити Л.Я. Бенюкову [2], В.В. Галасюка [7], О.О. Єгорову [9], О.К. Котко [18], О.О. Молдаван [12], Л.І. Федулову [17], Ю.В. Чичиренко [18] та ін.

Метою статті є теоретичне обґрунтування сутності індустріальних парків та їх ролі в забезпеченні розвитку регіональної економіки.

Виклад основного матеріалу. Потужним рушієм регіонального розвитку, інструментом подолання депресивності окремих регіонів та посилення їх конкурентоздатності є розвиток такої перспективної форми організації бізнесу, як індустріальні парки.

Перші індустріальні парки виникли у промислово розвинених країнах понад сто років тому – головним чином як інструмент заохочення промислового розвитку. Найбільшого поширення вони набули в період з 1970–х років.

Сьогодні за різними оцінками кількість індустріальних парків у світі коливається в межах 12–20 тисяч. Наприклад, у США їх створено 400, в Чехії – понад 100, в Польщі – понад 60, в Туреччині – 263. У Республіці В'єтнам на 200 індустріальних парків припадає 25% ВВП та 40% залучених інвестицій [9].

Індустріальні парки в різних країнах можуть відрізнятися за масштабами, економічними показниками, кількістю підприємств, чисельністю пра-

цівників тощо. Проте спільною характеристикою індустріальних парків є їхня спеціалізація на високотехнологічних виробництвах.

Індустріальні парки – спеціальні промислові території, як правило, з підготовленою інженерно–транспортною інфраструктурою, набором необхідних сервісів, спрощеними регуляторними процедурами та пакетом інвестиційних стимулів для виробничих та науково–дослідних підприємств.

Правовий статус та діяльність індустріальних парків в Україні визначається законом України «Про індустріальні парки» від 21.06.2012 р. № 5018–VI з подальшими змінами та доповненнями. Крім того, окремі особливості функціонування індустріальних парків також визначено у Податковому кодексі України від 2.10.2010 р. з подальшими змінами та доповненнями та Митному кодексі України від 13.03.2012 р. з подальшими змінами та доповненнями.

Згідно з Законом України «Про індустріальні парки» індустріальний парк – це облаштована певною інфраструктурою територія, у межах якої учасники такого парку можуть здійснювати господарську діяльність у сфері переробної промисловості, науково–дослідну діяльність, діяльність у сфері інформації і телекомунікацій на умовах, визначених відповідним законодавством та договором про здійснення господарської діяльності у межах індустріального парку [14].

Вимоги до індустріального парку:

- землі індустріального парку мають належати до земель промисловості;
 - індустріальний парк може бути розміщено на одній або декількох суміжних земельних ділянках;
 - площа індустріального парку може становити від 15 до 700 га;
 - індустріальний парк може створюється на період не менше 30 років;
 - земельні ділянки державної та комунальної власності в межах індустріального парку можуть бути продані керуючій компанії та учасникам індустріального парку;
 - на час включення індустріального парку до реєстру в його межах повинен бути відсутній цілісний майновий комплекс, що дає змогу здійснювати виробництво продукції.
- Ініціаторами створення індустріального парку можуть бути:
- органи державної влади розпорядник земельної ділянки державної власності;

ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНА ПОЛІТИКА

- органи місцевого самоврядування розпорядник земельної ділянки комунальної власності;
- юридичні або фізичні особи – власники земельної ділянки приватної власності;
- юридичні або фізичні особи – орендарі земельної ділянки щодо земель державної, комунальної та приватної власності, за узгодженням з орендодавцем.

Керуючою компанією індустріального парку може бути юридична особа-резидент, вибрана відповідно до Закону «Про індустріальні парки», учасниками індустріального парку можуть бути суб'єкти господарювання, зареєстровані на території адміністративно-територіальної одиниці України, в межах якої розташований індустріальний парк.

В Україні, як і в більшості країн, що розвиваються, привабливість індустріальних парків для інвесторів повинна полягати в тому, що певні суб'єкти (державні органи або органи місцевого самоврядування) безкоштовно бере на себе частину їх витрат на ведення бізнесу. Очевидно, якщо облаштуванням та забезпеченням діяльності індустріальних парків займатимуться приватні компанії, то вони перекладуть свої витрати на плечі учасників парку, включаючи власну норму прибутку. В кінцевому підсумку для інвесторів втрачаються економічні стимули для розміщення виробництва в приватному індустріальному парку.

Як правило, ініціатором створення індустріального парку стають органи місцевої влади, які зацікавлені в стимулюванні інвестиційної активності на своїй території. Вони краще обізнані з її географічним, технологічним та інфраструктурним потенціалом, тому компетентніше можуть створити бізнес-план індустріального парку, ніж спеціалісти центральних органів влади. Для облаштування території індустріального парку та подальшого його обслуговування створюється окрема юридична особа – керуюча компанія.

В більшості випадків в кожному індустріальному парку діє власна окрема керуюча компанія. Водночас, існує практика, коли керуюча компанія обслуговує декілька індустріальних парків.

Процес формування мережі індустріальних парків в Україні розглядався насамперед як інструмент територіального розвитку. Його було започатковано прийняттям у 2006 р. Концепції створення індустріальних (промислових) парків в Україні.

Документом передбачалося прийняття спеціального закону та відповідних нормативно-пра-

вових актів у 2006–2007 рр., а з 2008 р. мала розпочатися реалізація пілотних проектів у Криму, Київській, Львівській, Одеській та Харківській областях. Проте ці завдання не були реалізовані вчасно і в повному обсязі. У практичній площині діяльність звелася лише до визначення пілотних проектів у зазначених регіонах.

Зокрема, індустріальні парки були включені до стратегій соціально-економічного розвитку більшості регіонів України: в 2006 р. – Рівненської і Київської областей, в 2007 р. – Івано-Франківської, Львівської, Донецької і Вінницької областей, в 2008 р. – Кіровоградської, Тернопільської, Луганської і Херсонської областей, в 2010 р. – Запорізької, Харківської, Сумської областей та Автономної Республіки Крим, в 2011 р. – Дніпропетровської, Одеської, Житомирської, Миколаївської областей, в 2012 р. – Волинської області.

В деяких регіонах були прийняті окремі детальні програмні та інші документи щодо створення та розвитку індустріальних парків на їх територіях, зокрема в 2007 р. рішенням Харківської обласної ради затверджено «Програму створення індустріального парку «Рогань» в Харківській області», в 2008 р. рішенням Закарпатської обласної ради – «Програму створення індустріальних парків на території Закарпатської області на 2008–2012 роки», в 2011 р. рішенням Одеської обласної ради – «Концепцію створення індустріальних (промислових) парків в Одеській області».

Так, передбачена в Концепції створення індустріальних (промислових) парків [15] мережа пілотних індустріальних парків у визначених регіонах (в Автономній Республіці Крим, Київській, Львівській, Одеській та Харківській областях), існувала формально і не змогла розпочати свою діяльність у визначені терміни (2006–2010 рр.). Водночас в низці інших регіонів, зокрема в м. Коростень та м. Новоград-Волинський Житомирської області, с. Соломоново Закарпатської області, м. Шостка Сумської області були створені й розпочали діяльність індустріальні парки. Фактично вони стали пілотними. Для індустріального парку «Свема» в м. Шостка в 2011 р. було затверджено Державну цільову програму його розвитку на 2012–2015 рр. [13] з передбаченим фінансуванням з Державного бюджету в обсязі 15 млн. грн.

З прийняттям рамкового закону та низки підзаконних нормативно-правових актів було створене необхідне законодавче поле для запрова-

дження та функціонування індустріальних парків в регіонах України.

Проте чинне вітчизняне законодавство про індустріальні парки надає вкрай незначні переваги їх учасникам, явно недостатні для того, щоб цей механізм зміг стати каталізатором розвитку вітчизняної економіки. Зокрема, законом «Про індустріальні парки» серед преференцій резидентам парків передбачено лише цільове фінансування на безповоротній основі та надання безвідсоткових кредитів для облаштування індустріальних парків, а також звільнення учасників парків від пайової участі у розвитку інфраструктури населеного пункту [14]. Безумовно, настільки мізерна підтримка не йде в жодне порівняння з вищезазначеними практиками країн світу щодо стимулювання промислового розвитку через індустріальні парки. Як наслідок, хоча наразі в Україні до Реєстру індустріальних (промислових) парків включено 43 парки, проте в 22 з цих парків досі навіть не обрано керуючу компанію [11]. Очевидно, що без належного пакету стимулів вітчизняні індустріальні парки здебільшого не будуть здатні залучати хоч якісь інвестиції. Виняток можуть становити лише ті індустріальні парки, розвитку яких сприятиме місцева і центральна влада.

Уповноваженим державним органом, що «опікується» індустріальними парками в Україні є Державний фонд регіонального розвитку (ДФРР). Бюджетне фінансування цієї структури впродовж 2017–2020 рр. склало 3267885926.24 грн. (табл. 1).

Наступні етапи розвитку індустріальних парків супроводжувалися організаційною діяльністю щодо включення положень розвитку індустріальних парків до регіональних стратегій розвитку. Новим поштовхом у розвитку індустріальних парків стало прийняття низки нормативних документів, що складають на даний час правове поле функціонування даної форми організації ділової активності. Зокрема, рамкові умови створення та функціонування індустріальних парків закладені у Законі України «Про індустріальні парки» від 21.06.2012 р. № 5018–VI.

В Україні розроблено доволі широку інституційну основу для створення і функціонування індустріальних парків, а також задекларовано систему інструментів державної підтримки та стимулювання розвитку індустріальних парків:

– звільнення від пайової участі у розвитку місцевої інфраструктури;

– облаштування індустріальних парків за рахунок коштів державного і місцевих бюджетів: Програми і проекти що реалізуються за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку, підлягають співфінансуванню з місцевих бюджетів на рівні 10 %;

– звільнення від сплати ввізного мита при ввезенні товарів.

Законодавчо також обумовлені можливості встановлення пільг зі сплати місцевих податків і зборів для ініціаторів створення–суб'єктів господарювання, керуючих компаній та учасників індустріальних парків.

За даними Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України станом на 16.07.2020 р. до Реєстру індустріальних (промислових) парків внесено 43 індустріальні парки, у 21 із них визначено керуючі компанії (табл. 2), а у 7 є учасники («Коростень», «Свема», «Вінницький індустріальний парк», «Новодністровськ», «Фастіндастрі», «Вінницький кластер холодильного машинобудування», «Ланнівський індустріальний парк»).

Щодо стану функціонування індустріальних парків в Україні, то більшість існуючих проектних пропозицій та розроблених концептів індустріальних парків є нереалізованими, а розвиток мережі індустріальних парків є більш декларативним, а не ефективним інструментом впливу на соціально–економічний розвиток регіонів, підвищення їх конкурентоспроможності. Водночас слід зазначити, що, за розрахунками експертів, в середньому в світі інвестори в 1 га площі індустріального парку інвестують від 1,0 до 5,0 млн. дол. США і створюють від 20 до 50 робочих місць.

Основною проблемою гальмування розвитку індустріальних парків є відсутність дієвих інституційних стимулів, брак політичної волі, загалом несприятливі умови підприємницької діяльності; амбівалентність фінансового стимулювання розвитку індустріальних парків з боку державного та місцевих бюджетів; неврегульованість податкових та митних преференцій для суб'єктів господарювання в межах індустріального парку; обмеженість інфраструктурного забезпечення розвитку індустріальних парків, пов'язана із складністю доступу до мереж електро–, газо– та водопостачання; неврегульованість земельних питань, пов'язана із складністю виділення земель державної чи комунальної власності для

ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНА ПОЛІТИКА

Таблиця 1. Стан фінансування індустріальних парків в Україні, 2017–2020 рр.

Рік	Назва та напрям фінансування	Обсяг фінансування, тис. грн.				Статус проєкту
		з ДФРР	з місцевих бюджетів	Кошти партнерів	Загалом	
2020	IT-Cluster «Reactor» Luhanshchyna в м. Лисичанськ, Луганська обл.	0	0	0	0	Поданий заявником
2020	Будівництво інженерних мереж індустріального парку «Коростень» по вул. С. Кемського (Жовтнева), 11-Д, м. Коростень, Житомирська обл.	14389	1598,4	0	15987,4	Оцінювання
2020	Технопарк «Громи» – науково-виставковий центр аграрного кластеру Черкащини в с. Паланське, Уманський р-н, Черкаська обл.	0	0	0	0	Відхилений регіональною комісією
2020	Реконструкція благоустрою території для облаштування індустріального парку по вул. Микулинецькій в м. Тернополі	25035,5	6258,907	0	31294,407	Оцінювання
2019	Будівництво інженерно-транспортної інфраструктури ділянки з виготовленням проектно-кошторисної документації індустріального парку в м. Кам'янка-Бузька, Львівська обл.	12337,55	2177,215	0	14514,765	Оцінений регіональною комісією
2018	Будівництво інженерних мереж індустріального парку «Коростень» по вул. С. Кемського (Жовтнева), 11-Д в м. Коростень, Житомирська обл.	14389,01	1598,4	0	15987,41	Оцінювання
2019	Технопарк «Громи» – науково-виставковий центр аграрного кластеру Черкащини в с. Паланське, Уманський р-н, Черкаська обл.	0	0	0	0	Відхилений регіональною комісією
2019	Реконструкція під'їзних шляхів до індустріального парку «Славута» в м. Славути, Хмельницька обл.	19053	2117,1108	0	21170,111	Оцінений регіональною комісією
2019	Благоустрій території індустріального парку «Олександрія», Кіровоградська обл.	4140	460	0	4600	Поданий заявником
2018	Благоустрій території індустріального парку «Олександрія», Кіровоградська обл.	4140	460	0	4600	Оцінювання
2018	Будівництво мереж водопостачання, водовідведення та зливових стоків до індустріального парку м. Новодністровськ, Чернівецька обл.	3980,753	4580,473	0	8561,226	Затверджений актом КМУ
2018	Будівництво інженерно-транспортної інфраструктури ділянки з виготовленням проектно-кошторисної документації індустріального парку в м. Кам'янка-Бузька, Львівська обл.	12337,55	2177,215	0	14514,765	Оцінений регіональною комісією
2017	Будівництво інженерних мереж індустріального парку «Коростень» по вул. С. Кемського (Жовтнева), 11-Д в м. Коростень, Житомирська обл.	14389,01	1598,4	0	15987,41	Оцінювання
2018	Будівництво індустріального парку «Золотоноша» по вул. Обухова в м. Золотоноша, Черкаська обл.	27425,871	3047,319	0	30473,19	Відхилений регіональною комісією
2018	Створення індустріального парку «Омельник» в Омельницькій ОТГ, Кременчуцький р-н, Полтавська обл.	10340	1110	100	11550	Оцінений регіональною комісією
2018	Створення індустріального парку «Центральний» у м. Кременчук, Полтавська обл.	24623,28	6155,82	0	30779,1	Оцінений регіональною комісією
2017	Створення індустріального парку «Молочанськ» у м. Молочанськ, Запорізька обл.	2700	300	0	3000	Оцінений регіональною комісією

Джерело: складено автором на основі [8]

Таблиця 2. Індустріальні парки, включені до Реєстру індустріальних (промислових) парків України (станом на 16.07.2020 р.).

№ з/п	Найменування індустріального парку	Місцезнаходження	Дата включення до Реєстру	Строк, на який створено, років	Загальна площа земельної ділянки, га	Керуюча компанія
	Долина	м. Долина, Івано-Франківська обл.	03.02.2014	30	27,14	КП Долинської міської ради «Долина-інвест»
	Славута	м. Славута, Хмельницька обл.	07.02.2014	50	50,00	КП «Славутський міський центр земельно-кадастрових робіт»
	Львівський індустріальний парк «Рясне-2»	м. Львів, у межах промвузла «Рясне-2»	07.02.2014	50	23,49	ТОВ «СіТіПарк Львів»
	Індустріальний парк «Коростень»	м. Коростень, Житомирська обл.	01.04.2014	30	42,20	ТОВ «Екобау Сервіс»
	Індустріальний парк «Центральний» (ліквідовано рішенням ініціатора від 09.08.2018 р.)	м. Кременчук, Полтавська обл.	01.04.2014	50	168,55	ПрАТ «Коростенський завод МДФ»
	Індустріальний парк «Свема»	м. Шостка, Сумська обл.	06.06.2014	30	92,00	КП Індустріальний парк «Свема»
	Індустріальний парк «Соломоново»	с. Соломоново, Ужгородський р-н, Закарпатська обл.	06.06.2014	30	66,20	ТОВ «Сезпарксервіс»
	«Перший український індустріальний парк»	смт. Велика Димерка, Броварський р-н, Київська обл.	08.07.2014	40	105,00	ТОВ «Індастріал Парк Менеджмент»
	Індустріальний парк «BIONIC HiLL»	м. Київ	01.09.2014	39	56,74	відсутня
	Індустріальний парк «iPark»	с. Візирка, Комінтернівський р-н, Одеська обл.	01.09.2014	49	16,00	ТОВ «Трансінвестсервіс»
	Індустріальний парк «Кривбас»	м. Кривий Ріг, Дніпропетровська обл.	01.09.2014	30	26,03	відсутня
	Індустріальний парк «Тростянець»	м. Тростянець, Сумська обл.	14.10.2014	30	39,96	ТОВ «Екобау Сервіс Ост»
	Індустріальний парк «Мироцьке»	с. Мироцьке, Києво-Святошинський р-н, Київська обл.	30.05.2016	30	33,67	ТОВ «Індустріальний парк Мироцьке»
	Вінницький індустріальний парк	м. Вінниця	15.07.2016	30	60,70	КП «Вінницький муніципальний центр інновацій»
	Індустріальний парк «ЖИТОМИР-СХІД»	м. Житомир	27.10.2016	40	24,73	КП «ЦЕНТР ІНВЕСТИЦІЙ» Житомирської міської ради
	Індустріальний парк «Новодністровськ»	м. Новодністровськ, Чернівецька обл.	13.01.2017	30	15,36	ПАТ «Гравітон»
	Індустріальний парк «Фастіндастрі»	м. Фастів, Київська обл.	13.01.2017	30	15,00	ТОВ «Компанія «СТАРТ-ІНДАСТРІ»
	Індустріальний парк «Павлоград»	Павлоградський р-н, Дніпропетровська обл.	14.02.2017	30	250,00	ДП «Інвестиційно-інноваційний центр»
	Яворівський індустріальний парк	Яворівський р-н, Львівська обл.	26.04.2017	30	40,00	відсутня
	Індустріальний парк «Золотоноша»	м. Золотоноша, Черкаська обл.	18.05.2017	30	39,93	відсутня
	Кам'янка-Бузький індустріальний парк	м. Кам'янка-Бузька, Львівська обл.	31.05.2017	30	24,47	відсутня

ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНА ПОЛІТИКА

Індустріальний парк «Вінницький кластер холодильного машинобудування»	м. Вінниця	31.05.2017	30	19,27	ТОВ «ПРОМИСЛОВО ІНВЕСТИЦІЙНА КОМПАНІЯ»
Новороздільський індустріальний парк	м. Новий Розділ, Львівська обл.	15.06.2017	50	46,40	відсутня
Індустріальний парк «Нововолинськ»	м. Нововолинськ, Волинська обл.	30.06.2017	30	20,00	відсутня
Індустріальний парк «Лиманський»	м. Лиман, Донецька обл.	30.06.2017	40	27,52	ТОВ «СК-ДАРІНА»
Індустріальний парк «СІГМА Парк Яричів»	с. Старий Яричів, Кам'янка-Бузький р-н, Львівська обл.	04.09.2017	50	15,71	відсутня
Ланнівський індустріальний парк	с. Ланна, Карлівський р-н, Полтавська обл.	12.09.2017	49	30,71	ТОВ «Ланнівська МТС»
Індустріальний парк «Київщина»	с. Нові Петрівці, Вишгородський р-н, Київська обл.	25.10.2017	30	118,36	відсутня
Індустріальний парк «Техносіті»	м. Костянтинівка, Донецька обл.	22.02.2018	49	34,02	відсутня
Індустріальний парк «Біла Церква»	територія Шкарівської сільської ради, Білоцерківський р-н, Київська обл.	13.04.2018	50	24,14	відсутня
Індустріальний парк «Олександрія»	м. Олександрія, Кіровоградська обл.	13.04.2018	49	24,48	відсутня
Індустріальний парк «Захід Ресурс»	м. Городок, Львівська обл.	18.09.2018	30	20,77	відсутня
Індустріальний парк «Біла Церква 2»	територія Шкарівської сільської ради, Білоцерківський р-н, Київська обл.	04.10.2018	50	34,71	відсутня
Індустріальний парк «Енергія»	м. Миколаїв, Миколаївська обл.	07.11.2018	30	36	відсутня
Індустріальний парк «NNOVATION FORPOST»	м. Дніпро, Дніпропетровська обл.	07.11.2018	45	49,5114	відсутня
Індустріальний парк «Суми»	м. Суми, Сумська обл.	04.12.2018	30	17,5284	відсутня
Індустріальний парк «АзовАкваІнвест»	м. Маріуполь, Донецька обл.	07.02.2019	30	15,65	Індустріальний парк «АзовАкваІнвест»
Індустріальний парк «Хмельницький»	м. Хмельницький, Хмельницька обл.	07.02.2019	50	90,9325	відсутня
Індустріальний парк «Подільськ»	м. Подільськ, Одеська обл.	19.08.2019	30	31,0704	відсутня
Індустріальний парк «Бізнес Прайм»	територія Тростянецької сільської ради, Миколаївський р-н, Львівська обл.	02.10.2019	30	17,5	відсутня
Індустріальний парк «ВІНТЕР СПОРТ»	м. Вінниця	03.10.2019	50	25	ТОВ «ХЕД Вінниця»
Індустріальний парк «Chortkiv-West»	м. Чортків, Тернопільська обл.	30.01.2020	30	87,684	відсутня
Індустріальний парк «Місто Скла»	м. Березань, Київська обл.	19.08.2019	30	20,2633	відсутня

Джерело: складено автором на основі [11]

індустріального парку, стягнення орендної плати за земельні ділянки, зміни цільового призначення тощо.

Слід зазначити, що світовою практикою для залучення інвестицій в індустріальні парки держави застосовують широкий спектр інструментів

підтримки для учасників інвестиційних проектів (як правило, застосовують податкові інвестиційні стимули). Серед них виділяють: пільгові ставки з податку на прибуток; звільнення від ввізного мита на обладнання та устаткування, що ввозиться учасникам індустріальних парків; звільнення від сплати податку на нерухомість; звільнення від податку на землю; звільнення від податку на оренду землі або нерухомого майна; звільнення від екологічних податків; звільнення від сплати місцевих податків і зборів; застосування пільгових і значно знижених тарифів на комунальні послуги; державні гарантії для інвесторів індустріального парку від несприятливої зміни законодавства про податки і збори (табл. 3).

Крім зазначеного багатьма країнами надаються державні гарантії для інвесторів індустріального парку від несприятливої зміни законодавства про податки і збори, які передбачають збереження умов діяльності в частині митного, податкового та інших режимів. Відтак, актуальним вбачається врахування провідних світових практик державного сприяння

розвитку просторових форм організації бізнесу, зокрема, в частині податкового стимулювання на середньо– і довгострокову перспективу.

Наразі з ініціативами про створення індустріальних парків вийшли всі регіони України, причому в більшості областей ініціюється створення декількох індустріальних парків.

Розвиток індустріальних парків є ефективним інструментом залучення інвестицій, що дає можливість поліпшити інвестиційний імідж міста, підвищити конкурентоспроможність територій, дає поштовх до розвитку сучасної виробничої та ринкової інфраструктури. На території м. Вінниці розміщено 3 індустріальні парки, що внесені до Реєстру індустріальних (промислових) парків України: Вінницький індустріальний парк, Індустріальний парк «Вінницький кластер холодильного машинобудування», Індустріальний парк «Вінтер Спорт» (табл. 4). Наразі проводиться активна робота щодо облаштування необхідної інженерно–транспортної інфраструктури індустріальних парків та залучення нових учасників.

Таблиця 3. Податкові інструменти підтримки розвитку індустріальних парків в країнах світу

Інструменти підтримки	Країни, що застосовують відповідні інструменти
Пільгові ставки з податку на прибуток	Нідерланди, Чехія, Туреччина, Узбекистан, Грузія, Китай (підприємства зі 100% іноземними інвестиціями або спільні підприємства користуються 2–річними податковими канікулами, починаючи з першого року отримання прибутку, а протягом наступних 3 років – сплачують податок в розмірі 50%. Деякі індустріальні зони застосовують ставку податку 10%, якщо іноземне підприємство експортує понад 70% своєї продукції) Литва (інвестиції понад 1 млн. євро звільняються від податку на прибуток на 5 років) Росія (розмір пільгової ставки залежить від обсягу інвестицій, чисельності створюваних робочих місць) Білорусь (повне звільнення протягом перших 10 років з дати реєстрації як резидент індустріального парку, а протягом наступних 10 років податок сплачується в розмірі 50% від діючої ставки; звільнення від податку на дивіденди, нарахованих акціонерам резидента (протягом перших 5 років з моменту отримання валового прибутку резидентом парку))
Звільнення від ввізного мита на обладнання та устаткування, що ввозиться учасникам індустріальних парків	Туреччина, Нідерланди Азербайджан, Республіка Білорусь, Узбекистан, Грузія
Пільги зі сплати податку на нерухомість	Грузія (звільнення від сплати податку) Польща, Нідерланди, Тайвань, Узбекистан, Азербайджан, Республіка Білорусь, Грузія, Казахстан (знижена ставка) Туреччина (протягом 5 років з дня будівництва промислового підприємства)
Звільнення від податку на землю	Туреччина, Тайвань, Грузія, Китай (розмір пільги різний в залежності від індустріального парку)
Звільнення від податку на оренду землі або нерухомого майна	Литва (протягом перших 5 років – 100% пільга за умови, що обсяг інвестицій склав не менше 724 євро/га, протягом наступних 5 років – пільга в розмірі 50% від суми податку)
Звільнення від екологічних податків	Туреччина (звільнення від муніципального податку на тверді відходи; зниження вартості води, природного газу і зв'язку)
Застосування пільгових суттєво знижених тарифів на комунальні послуги	Туреччина (знижені тарифи на воду, природний газ і послуги зв'язку) Угорщина (знижені тарифи на комунальні послуги або надання резидентам права розстрочення платежів)
Звільнення від сплати місцевих податків і зборів	Угорщина (місцеві органи влади мають право прийняти рішення про звільнення резидентів від оподаткування місцевими податками строком до 5 років)

Джерело: складено автором на основі [2; 7; 18]

Таблиця 4. Індустріальні парки м. Вінниці

Проект	Вінницький індустріальний парк	Вінницький кластер холодильного машинобудування	«Вінтер Спорт»
Ініціатор створення	Вінницька міська рада	Вінницька міська рада ПрАТ «Українська пивна компанія» (UBC GROUP)	ТОВ «ХЕД Вінниця»
Керуюча компанія	КП «Вінницький муніципальний центр інновацій»	ТОВ «Промислово–інвестиційна компанія»	ТОВ «ХЕД Вінниця»
Об'єкт	«Агроойл» (укладена угода) «TiCiEC» (укладений меморандум)	UBC GROUP (збудовано)	HEAD International Holding GmbH (розпочато будівництво)
Загальна площа	35,7 га	19,3 га	25 га
Утворено на строк	до 2047	до 2047	до 2069
Нормативна вартість земельної ділянки	392 грн./м ²	392 грн./м ²	392 грн./м ²
Місце розташування	м. Вінниця	м. Вінниця	м. Вінниця

Джерело: складено автором на основі [1; 3; 4; 5; 10]

Зручність розташування території індустріальних парків визначається відносно незначною відстанню до м. Києва, (по автодорозі – 260 км, по залізничній дорозі – 221 км) та основних обласних центрів. Крім цього, м. Вінниця знаходиться, в центрі величезного споживчого ринку (перевищує 40 млн. людей), на перетині основних транспортних шляхів. Близьке розташування до столиці та основних транспортних коридорів є конкурентними перевагами даної території. Незначна віддаленість від морських портів, що мають вихід в Середземне море (м. Одеса – 429 км / 6 год., м. Миколаїв – 465 км / 6 год., м. Херсон – 533 км / 7 год.). Крім цього, розвинуту транспортну інфраструктуру забезпечують автомобільні шосейні дороги загальнодержавного значення: Стрий – Кропивницький; Київ – Умань – Одеса; Хмельницький – Київ – Львів – Чоп; Київ – Бердичів – Могилів–Подільський.

Міжнародний аеропорт «Вінниця» розташований на відстані двох кілометрів від території індустріального парку, який здійснює чартерні рейси та регулярні перевезення до Ізраїлю, Туреччини та Польщі.

Територія м. Вінниці є інвестиційно привабливою, з розвинутою інфраструктурою та достатньою кількістю кваліфікованої робочої сили. Площа міста становить 11,3 тис. га. Чисельність наявного населення міста становить 373,0 тис. осіб. В м. Вінниці функціонують понад 100 промислових та більше 3,6 тис. малих підприємств. Промисловість міста представлена підприємствами наступних галузей: харчової промисло-

вості, хімічної промисловості, машинобудування, деревообробної промисловості, легкої промисловості, металургійної промисловості та ін.

Земельні ділянки, обрані для створення та розвитку індустріальних парків знаходяться за адресою: вул. Немирівське шосе, 213 в м. Вінниця.

Мета створення Вінницького індустріального парку – залучення інвестицій в економіку міста, забезпечення сприятливих умов для функціонування та розвитку промислових підприємств, поліпшення інвестиційного іміджу міста, забезпечення економічного розвитку та підвищення конкурентоспроможності, створення нових робочих місць, збільшення надходжень до всіх рівнів бюджету, розвитку сучасної виробничої та ринкової інфраструктури.

Розмір земельної ділянки – 35,7 га. Строк, на який створюється індустріальний парк відповідно до концепції, – 30 років. Керуюча компанія – комунальне підприємство «Вінницький муніципальний центр інновацій».

Наразі проводиться активна робота щодо розвитку та наповнення індустріального парку інфраструктурою. Розроблено ПКД та завершено роботи з будівництва розподільчої підстанції 10 кВ та лінії електропередач для забезпечення потреб Вінницького індустріального парку. Побудовано трансформаторну підстанцію, яка розміщена на території Вінницького індустріального парку та прокладено кабель лінії електропередач. Прокладено кабель для інтернет–мережі. Виконано роботи з прокладання мереж водопостачання та водовідведення. Розроблено ПКД по влаш-

туванню огорожі, каналізаційно–насосної станції, водонасосної станції, облаштування паркінгу на території Вінницького індустріального парку. Проведено коригування проектно–кошторисної документації на проектні роботи з будівництва внутрішнього газопроводу середнього тиску.

12 квітня 2019 р. між Вінницькою міською радою, КП «Вінницький муніципальний центр інновацій» та ТОВ «Укро–Експертпостач» підписано Меморандум про порозуміння. 4 липня 2019 р. ТОВ «Укро–Експертпостач» набуло статусу учасника Вінницького індустріального парку (орендовано ділянку площею 1,5 га). Учасником розпочато підготовчі роботи з будівництва заводу з виробництва лецитину продуктивністю 30 т/добу. Згідно з підписаним Меморандумом, на першому етапі планується створити 65 робочих місць. Передбачається, що першу чергу нового заводу введуть в експлуатацію у 2020–2021 рр., а другу – у 2022–2023 рр.

20 грудня 2019 р. підписано Меморандум про порозуміння з ТОВ «ТІСІЕС УКРАЇНСЬКІ ІНВЕСТИЦІЇ». Компанія має намір побудувати у м. Вінниці завод з виробництва TCS блоків на території Вінницького індустріального парку, що дасть змогу створити понад 200 нових робочих місць протягом трьох років. Площа виробничих об'єктів нового заводу у м. Вінниці становитиме близько 7000 кв. м. Будівництво та введення в експлуатацію виробничих об'єктів планується у три етапи:

1 етап – будівництво 3000 кв. м виробничих об'єктів у 2020 р. та введення їх в експлуатацію у 2021 р., що створить 94 нових робочих місця;

2 етап – будівництво 2000 кв. м виробничих об'єктів у 2021 р. та введення їх в експлуатацію у 2022 р., що створить 40 нових робочих місць;

3 етап – будівництво 2000 кв. м виробничих об'єктів. Будівництво та введення в експлуатацію заплановано у 2023 р., буде створено 94 робочих місць.

Індустріальний парк «Вінницький кластер холодильного машинобудування» створений з метою забезпечення економічного розвитку та підвищення конкурентоспроможності території міста, створення нових робочих місць, виготовлення конкурентоспроможної продукції. Ініціаторами створення є Вінницька міська рада та ПрАТ «Українська пивна компанія».

Загальний розмір земельної ділянки – 19,2676 га (ділянка площею 8,4176 га – комунальна

власність; ділянка площею 10,85 га – приватна власність). Строк, на який створюється індустріальний парк – 30 років. Керуюча компанія – ТОВ «Промислово–інвестиційна компанія».

ТОВ «Грін Кул» – завод з виробництва холодильного обладнання та перше підприємство, яке запрацювало на території «Вінницького кластеру холодильного машинобудування». У 2019 р. проводився монтаж та освоєння нових виробничих ліній на I пусковому комплексі. Це дозволило довести штат працівників до майже 500 осіб та отримати регіональну відзнаку «Кращий роботодавець 2019 року». У грудні 2019 р. підприємство вийшло на об'єми виробництва 6000 од. холодильних шаф та бонет. Очікуваний термін виходу індустріального парку на повну потужність – 2024 р., планується створити близько 2000 робочих місць. Відповідно до бізнес–плану керуючої компанії ТОВ «Промислово–інвестиційна компанія», наповнення бюджетів всіх рівнів від діяльності індустріального парку:

- середня сума від сплати податку на доходи фізичних осіб складатиме 40 млн. грн. в рік;

- середня сума від сплати єдиного соціального внеску – 50 млн. грн. в рік;

- середня сума сплати податку на прибуток учасників індустріального парку – 30 млн. грн. в рік.

Мета створення індустріального парку «Вінтер Спорт» – формування єдиної території з комплексною інфраструктурою та новітніми енергоєфективними комунікаціями для розміщення інноваційних підприємств, для забезпечення стрімкого економічного розвитку м. Вінниці, активізації залучення інвестицій, підвищення рівня зайнятості населення, збільшення надходжень до бюджетів всіх рівнів, та розвитку сучасної виробничої і ринкової інфраструктури. Ініціатором створення якого є ТОВ «Хед Вінниця».

Компанія «HEAD» має намір побудувати на території індустріального парку завод з виробництва спорядження для зимових видів спорту (лижі, лижні черевики та лижні кріплення).

Розмір земельної ділянки – 25 га. Строк, на який створюється індустріальний парк – 50 років. Площа виробничих об'єктів становитиме близько 50000 кв. м. Очікується, що будівництво та введення в експлуатацію виробничих об'єктів відбуватиметься в три етапи у 2021–2025 рр. Компанія «HEAD» має намір працевлаштувати близько 1600 осіб: починаючи від працівників

ІННОВАЦІЙНО–ІНВЕСТИЦІЙНА ПОЛІТИКА

досить простих професій (монтажних, логістичних), технічних фахівців, здатних налаштувати і підтримувати механізми і роботів, а також управлінський та адміністративний персонал.

Загалом м. Вінниця має успішний досвід іноземних інвестицій. Наприклад, ще до появи індустриальних парків в місті збудовано польський завод «Барлінек», який виробляє паркетну дошку і є найбільшим у світі в своєму класі.

Аналіз концепцій розвитку індустриальних парків Вінницької області дозволяє зазначити, що очікувані результати функціонування індустриальних парків в області істотно впливають як на локальний рівень, так і на розвиток регіону загалом. Ефективність функціонування індустриальних парків в регіоні розглядається з позиції:

- економічної ефективності: підвищення ділової активності регіону, покращення інвестиційного клімату, збільшення надходжень до бюджетів усіх рівнів, підключення економічного потенціалу регіону до міжнародних ланцюгів створення доданої вартості, розвиток нових конкурентоспроможних кластерів та галузей;

- соціальної ефективності: підвищення рівня зайнятості населення в результаті створення нових робочих місць, підвищення життєвого рівня населення внаслідок зростання трудових доходів, розвиток спортивно–оздоровчої інфраструктури, додаткове працевлаштування випускників навчальних закладів різних рівнів акредитації та створення бази професійного навчання, проходження виробничої практики та підвищення кваліфікації профільних груп населення;

- науково–технічної ефективності: розвиток інноваційного підприємництва, комерціалізація вітчизняних науково–технічних розробок, забезпечення надходження промислово–фінансових ресурсів у розвиток економічного потенціалу регіону;

- екологічної ефективності: розвиток екологічно безпечних виробництв та створення додаткових передумов для подальшої рекультивациі та використання для промислових потреб територій колишніх сірчаних виробництв.

Розвиток індустриальних парків у м. Вінниці несе наступні позитивні ефекти для економіки регіону:

1. Фінансово–економічні ефекти:

- підвищення ділової активності регіону та розвиток інноваційного підприємництва;

- підвищення інвестиційної привабливості регіону та налагодження ефективних механізмів

консультаційно–дорадчого та інформаційного супроводу інноваційної діяльності в регіоні;

- підвищення конкурентоспроможності внутрішнього виробництва та підвищення конкурентоспроможності на глобальних ринках інвестицій;

- комерціалізація результатів вітчизняних прикладних і фундаментальних наукових досліджень за рахунок освоєння нових ідей і винаходів;

- зростання бази оподаткування за рахунок збільшення кількості фірм і компаній;

- збільшення реальних надходжень до бюджетів усіх рівнів, що дозволяє розширити фінансову базу для реалізації локальних проектів розвитку.

2. Соціальні ефекти:

- підвищення рівня зайнятості населення за рахунок створення нових робочих місць;

- підвищення рівня добробуту населення шляхом зростання рівня трудових доходів;

- зростання якості професійно–технічної освіти через залучення випускників до проходження виробничих практик на фірмах індустриального парку;

- підвищення культурного рівня життя населення.

3. Містобудівні ефекти:

- подолання екологічних викликів великих міст за рахунок винесення промислових об'єктів за межі даних населених пунктів та освоєння нової концепції промислового виробництва типу грінфілд;

- сприяння розвитку високотехнологічних та інноваційних видів підприємництва, об'єктів креативного бізнесу та обслуговуючої інфраструктури.

Висновки

Розбудова індустриальних парків створює можливість розкрити на повну силу інвестиційний потенціал регіонів. В першу чергу, індустриальний парк концентрує промислове виробництво поза межами історичного центру міста та житлових масивів. Створюються умови для високотехнологічного виробництва і випуску продукції з високою доданою вартістю, об'єднання виробництва в кластери, що дає поштовх для розвитку SMART–спеціалізації регіону. Для держави і місцевих громад індустриальні парки забезпечують соціально–економічний розвиток відповідних територій.

Основними проблемами індустриальних парків можна вважати наступні:

- загалом несприятливі умови підприємницької діяльності й погіршення інвестиційного клімату в державі;

– нерозвиненість інфраструктури та відсутність необхідних ресурсів для фінансування розбудови індустріальних парків;

– можливість, а не обов'язковість надання державної підтримки за рахунок державного та місцевих бюджетів і відсутність чітких процедур її отримання;

– нормативно не врегульоване питання щодо податкових преференцій для суб'єктів індустріальних парків;

– відсутні гарантії щодо стабільності законодавчо гарантованих умов функціонування та державної підтримки діяльності індустріальних парків;

– не унормоване питання надання пільгових кредитів, а також цільового фінансування для облаштування індустріальних парків;

– складна процедура узгодження переліку товарів, які ініціатор створення, керуюча компанія або учасник індустріального парку хочуть ввезти без сплати мита, що потребує узгодження в кількох міністерствах;

– не врегульоване питання щодо звільнення керуючих компаній від орендної плати за земельні ділянки

– неврегульованість питання із підключенням індустріальних парків до мереж централізованого водопостачання та водовідведення, газопостачання, електроенергетики;

– неврегульовані засади створення і функціонування транскордонних індустріальних парків;

Розвиток індустріальних парків може стати одним із дієвих інструментів модернізації національної економіки. Зокрема, використання в межах індустріальних парків місцевих виробничих та людських ресурсів локалізації елементів регіоноутворюючих господарських комплексів на основі колишніх великих промислових підприємств (перш за все хімічної, легкої, машинобудівної промисловості) може стати імпульсом до якісного освоєння економічного простору України. Сьогодні, на жаль, ще не можна стверджувати, що індустріальні парки формують вагомі частки обсягів промислового виробництва у регіонах. Водночас траєкторія розвитку індустріальних парків дозволяє прослідкувати позитивну динаміку у контексті економічного зростання країни: найбільша кількість індустріальних парків, внесених до Реєстру, концентрується у містах Львів, Вінниця, Київ, Дніпро тощо. Це, зокрема, пояснюється тим, що такі міста, як центри політико–економіч–

них впливів і середовища ділового спілкування, найбільш динамічно розвивають новітні форми організації бізнесу з огляду не лише на власний ресурсний, але й потужний інституційний та організаційно–управлінський потенціал.

Список використаних джерел

1. Австрійська компанія HEAD збудує у Вінниці найбільший завод з виробництва спортивного спорядження. URL : <https://vmci.vn.ua/?p=2233> 10

2. Бенювська Л. Індустріальні парки як інструмент розвитку регіональної економіки : теоретичні аспекти. Соціально–економічні проблеми сучасного періоду України. 2014. Вип. 3 (107). С. 509–517.

3. Вінницька промислова революція. Як місто створило діючий індустріальний парк? URL : <http://www.zmist.pl.ua/news/vinnicka-promislova-revoluciya-yak-misto-stvorilo-diyuchii-industrialnii-park/>

4. Вінницький індустріальний парк: створено умови щодо забезпечення електричною потужністю. URL : <https://vmci.vn.ua/?p=3086>

5. Вінниця залучає нового інвестора: завод буде побудований на території Вінницького індустріального парку. URL : <https://vmci.vn.ua/?p=2550>

6. Вінниця отримала найвищий рейтинг інвестиційної привабливості «ualNV5» у 2020 році. URL : <https://vmci.vn.ua/?p=3091>

7. Галасюк В.В. Індустріальні парки : світовий досвід та перспективи створення в Україні. Економічний аналіз. 2018. Т. 28. № 1. С. 40–50.

8. Державний фонд регіонального розвитку. URL : <http://dfrr.minregion.gov.ua/Projects-list>

9. Єгорова О.О. Щодо механізмів запровадження індустріальних парків в Україні : Аналітична записка Національного інституту стратегічних досліджень. URL : <http://www.niss.gov.ua/articles/509/>

10. Комунальне підприємство «Вінницький муніципальний центр інновацій». URL : <https://vmci.vn.ua/>

11. Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства. URL : <https://www.me.gov.ua/>

12. Молдаван О.О. Доцільність запровадження індустріальних парків в Україні. URL : <http://dspace.nbuv.gov.ua/handle/123456789/36177>

13. Про затвердження Державної цільової програми розвитку індустріального (промислового) парку «Свема» в м. Шостці Сумської області на 2012–2015 роки : Постанова Кабінету Міністрів України від 30.11.2011 р. № 1265. URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1265-2011-%D0%BF>.

ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНА ПОЛІТИКА

14. Про індустриальні парки : Закон України від 21.06.2012 р. № 5018-VI. URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5018-17>.

15. Про схвалення Концепції створення індустриальних (промислових) парків : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 01.08.2006 р. № 447-р. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/447-2006-%D1%80>.

16. Успішний розвиток та переваги Вінницьких індустриальних парків. URL : <https://ucluster.org/blog/2020/03/uspishnij-rozvitok-ta-perevagi-vinnickikh-industrialnih-parkiv/>

17. Федулова Л.І. Напрями розвитку індустриальних парків щодо реалізації інноваційного потенціалу регіонів України. Економічні інновації. 2013. Вип. 53. С. 296-305.

18. Чичиренко Ю.В., Котко О.К. Проблеми створення та функціонування індустриальних парків : аналіз та імплементація світового досвіду. Вісник Академії митної служби України. Серія : Економіка. 2014. № 1. С. 74-82.

References

1. Avstrijs`ka kompaniya HEAD zbuduye u Vinny`ci najbil`shy`j zavodz vy`robnny`cztva sporty`vnogo sporyadzhennya [Austrian company HEAD builds in Vinnytsia the most expensive factory for sports equipment production]. Retrieved from : <https://vmci.vn.ua/?p=2233> [in Ukrainian].

2. Benovska L. (2014). Industrialni parky yak instrument rozvytku rehionalnoi ekonomiky : teoretychni aspekty [Industrial parks as a tool of development of regional economy : theoretical aspects]. Sotsialno-ekonomichni problemy suchasnoho periodu Ukrainy [Socio-economic problems of the modern period in Ukraine]. 3 (107), 509-517. [in Ukrainian].

3. Vinny`cz`ka promy`slova revolyuciya. Yak misto stvory`lo diyuchy`j industrial`ny`j park [Vinnytsia industrial revolution. How the city created a functioning industrial park]. Retrieved from : <http://www.zmist.pl.ua/news/vinnicka-promislova-revoluciya-yak-misto-stvorilo-diyuchii-industrialnii-park>. [in Ukrainian].

4. Vinny`cz`ky`j industrial`ny`j park : stvoreno umovy` shhodo zabezpechennya elektry`chnoyu potuzhnisty [Vinnytsia Industrial Park : conditions have been created to provide electric power]. Retrieved from : <https://vmci.vn.ua/?p=3086> [in Ukrainian].

5. Vinny`cya zaluchaye novogo investora : zavod bude pobudovany`j na tery`toriyi Vinny`cz`kogo industrial`nogo parku [Vinnytsia attracts a new investor : the plant will be built on the territory of Vinnytsia Industrial Park]. Retrieved from : <https://vmci.vn.ua/?p=2550> [in Ukrainian].

6. Vinny`cya otry`mala najvy`shhy`j rejty`ng investy`cijnoyi pry`vably`vosti «ualNV5» u 2020 roci [Vinnytsia received the highest rating of investment attractiveness «ualNV5» in 2020]. Retrieved from : <https://vmci.vn.ua/?p=3091> [in Ukrainian].

7. Galasyuk V.V. (2018). Industrial`ni parky` : svitovy`j dosvid ta perspekty`vy` stvorennya v Ukrayini [Industrial parks : world experience and prospects of creation in Ukraine]. Ekonomichny`j analiz [Economic analysis]. 28, 1, 40-50. [in Ukrainian].

8. Derzhavny`j fond regional`nogo rozvy`tku [State Fund for Regional Development]. Retrieved from : <http://dfrr.minregion.gov.ua/Projects-list> [in Ukrainian].

9. Yegorova O.O. Shhodo mexanizmiv zaprovadzhennya industrial`ny`x parkiv v Ukrayini [Regarding the mechanisms of introduction of industrial parks in Ukraine] : Anality`chna zapy`ska Nacional`nogo insty`tutu strategichny`x doslidzhen` [Analytical note of the National Institute for Strategic Studies]. Retrieved from : <http://www.niss.gov.ua/articles/509/> [in Ukrainian].

10. Komunal`ne pidpry`yemstvo «Vinny`cz`ky`j municy`pal`ny`j centr innovacij» [Municipal enterprise «Vinnytsia municipal center of innovations»]. Retrieved from : <https://vmci.vn.ua/> [in Ukrainian].

11. Ministerstvo rozvy`tku ekonomiky`, torgivli ta sil`s`kogo gospodarstva [Ministry of Economic Development, Trade and Agriculture]. Retrieved from : <https://www.me.gov.ua/> [in Ukrainian].

12. Moldavan O.O. Docil`nist` zaprovadzhennya industrial`ny`x parkiv v Ukrayini [Expediency of introduction of industrial parks in Ukraine]. Retrieved from : <http://dspace.nbuv.gov.ua/handle/123456789/36177> [in Ukrainian].

13. Pro zatverdzhennya Derzhavnoyi cil`ovoyi programy` rozvy`tku industrial`nogo (promy`slovogo) parku «Svema» v m. Shostci Sums`koyi oblasti na 2012-2015 roky` [On approval of the State target program for the development of the industrial (industrial) park «Svema» in Shostka, Sumy region for 2012-2015] : Postanova Kabinetu Ministriv Ukrayiny` [Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine] vid 30.11.2011. # 1265. Retrieved from : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1265-2011-%D0%BF> [in Ukrainian].

14. Pro industrial`ni parky` [On industrial parks] : Zakon Ukrayiny` [Law of Ukraine] vid 21.06.2012. # 5018-VI. Retrieved from : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5018-17> [in Ukrainian].

15. Pro sxvalennya Konceptiyi stvorennya industrial`ny`x (promy`slovy`x) parkiv [On approval of the Concept of creation of industrial (industrial) parks] : Rozporyadzhennya Kabinetu Ministriv Ukrayiny` [Order

of the Cabinet of Ministers of Ukraine] vid 01.08.2006. # 447–r. Retrieved from : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/447-2006-%D1%80> [in Ukrainian].

16. Uspishny`j rozvy`tok ta perevagy` Vinny`cz`ky`x industrial`ny`x parkiv [Successful development and advantages of Vinnytsia industrial parks]. Retrieved from : <https://ucluster.org/blog/2020/03/uspishnij-rozvitok-ta-perevagi-vinnickikh-industrialnikh-parkiv/> [in Ukrainian].

17. Fedulova L.I. (2013). Napryamy` rozvy`tku industrial`ny`x parkiv shhodo realizaciyi innovacijnogo potencialu regioniv Ukrayiny` [Directions of development of industrial parks in relation to realization of innovative potential of regions of Ukraine]. Ekonomichni innovaciyi [Economic innovations]. 53, 296–305. [in Ukrainian].

18. Chy`chy`renko Yu.V., Kotko O.K. (2014). Problemy` stvorennya ta funkcionuvannya industrial`ny`x parkiv : analiz ta implementaciya svitovogo dosvidu [Problems of creation and functioning of industrial parks : analysis and implementation of world experience]. Visny`k Akademiyi my`tnoyi sluzhby` Ukrayiny. Seriya: Ekonomika [Bulletin of the Academy of Customs Service of Ukraine. Series : Economics]. 1, 74–82. [in Ukrainian].

Дані про авторів

Гарбар Жанна Володимирівна,

д.е.н., доцент, професор кафедри аграрного менеджменту та маркетингу Вінницького національного аграрного університету

e-mail: garbar_janna@ukr.net

Гарбар Віктор Анатолійович,

к.е.н., доцент, доцент кафедри економіки та міжнародних відносин Вінницького торговельно-економічного інституту КНТЕУ

e-mail: garbar_victor@ukr.net

Данные об авторах

Гарбар Жанна Владимировна,

д.э.н., доцент, профессор кафедры аграрного менеджмента и маркетинга Винницкого национального аграрного университета

e-mail: garbar_janna@ukr.net

Гарбар Виктор Анатольевич,

к.э.н., доцент, доцент кафедры экономики и международных отношений Винницкого торгового-экономического института КНТЭУ

e-mail: garbar_victor@ukr.net

Data about the authors

Zhanna Harbar,

Doctor of Economics, Associate Professor, Professor of the Department of Agrarian Management and Marketing, Vinnytsia National Agrarian University

e-mail: garbar_janna@ukr.net

Victor Harbar,

Candidate of Economic Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Economics and International Relations of Vinnytsia Trade and Economic Institute KNTEU

e-mail: garbar_victor@ukr.net

УДК [338.27+004.94]:338.4-049.5:[336+316.422]:005.334

КОЛОДІЙЧУК А.В.

Програмування фінансово–кредитних та інноваційно–інвестиційних загроз національної економічної безпеки на мовах Fortran та C++

Предметом дослідження є питання програмування фінансово–кредитних та інноваційно–інвестиційних загроз національної безпеки на мовах Fortran та C++.

Мета статті – окреслити ризики прямого інвестування на прикладі Fortran– та C++ програмування.

Методи дослідження. У праці використано діалектичний метод наукового пізнання, метод аналізу і синтезу, порівняльний метод, метод узагальнення даних.

Результати роботи. Управління ІКТ–сектором і ризиками у ньому вимагає цільового фінансування створення інформаційно–комунікаційної інфраструктури, забезпечення повноцінного функціонування ресурсно– та енергоощадних виробничо–технологічних процесів, оперативного регулювання ризиків, елімінування ризиків інноваційно–інвестиційних проектів у сфері ІКТ та суміжних галузях, забезпечення ефективного якісного менеджменту високоризикових бізнес–про–